

Kuressaare Gümnaasium
Põhikooli õppekava

Alates 2019/2020. õppeaastast

Sisukord

1. peatükk.....	4
ÜLDSÄTTED.....	4
2. peatükk.....	6
ÜLDOSA.....	6
1. jagu: Põhikooli profiil.....	6
§ 1. Põhikooli kolm kooliastet	6
2. jagu: Õppe- ja kasvatusesmärgid.....	6
§ 2. Põhikooli sihiseade.....	6
§ 3. Pädevused.....	7
3. jagu: Õppimise käsitlus ja õppekeskkond.....	12
§ 4. Õppimine ja kasvatus.....	12
§ 5. Õppekeskkond.....	14
§ 6. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline.....	15
4. jagu: I kooliaste (1.–3. klass).....	16
§ 7. I kooliastmes taotletavad pädevused.....	16
§ 8. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused I kooliastmes.....	17
5. jagu: II kooliaste (4.–6. klass).....	17
§ 9. II kooliastmes taotletavad pädevused.....	17
§ 10. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused II kooliastmes.....	18
6. jagu: III kooliaste (7.–9. klass).....	19
§ 11. III kooliastmes taotletavad pädevused.....	19
§ 12. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused III kooliastmes.....	20
7. jagu: Õppekorraldus.....	20
§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained.....	20
§ 14. Läbivad teemad ja lõiming.....	22
§ 15. Õppe ja kasvatuses korralduse alused	24
§ 16. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	25

§ 17. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord.....	26
8. jagu: Loovtöö	28
§ 18. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord.....	28
9. jagu: Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus.....	28
§ 19. Hindamine.....	29
§ 20. Kujundav hindamine.....	30
§ 21. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus.....	31
§ 22. Kokkuvõtavad hinded ja järgmisse klassi üleviimine.....	34
§ 23. Käitumise ja hoolsuse hindamine 2.–3. kooliastmes.....	36
§ 24. Hinde vaidlustamine.....	37
§ 25. Õpilaste tunnustamine.....	38
§ 26. Põhikooli lõpetamine.....	39
10. jagu: Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine.....	39
§ 27. Karjääriõpetuse lähtealused.....	39
12. jagu: Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	40
§ 28. Õpetajate koostöö ja töö planeerimine.....	40
§ 29. Nõuded ainekaardile.....	40
12. jagu: Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	41
Lisa 1.....	43
Läbivate teemade kavad.....	43
1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”.....	43
2. Läbiv teema „Keskond ja jätkusuutlik areng”.....	44
3. Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”.....	45
4. Läbiv teema „Kultuuriline identiteet”.....	46
5. Läbiv teema „Teabekeskond”.....	48
6. Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”.....	49
7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”.....	50
8. Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus”.....	55
9. Läbiv teema „Saarlus”.....	56

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

Kuressaare Gümnaasiumi **visioon** on kokku võetud kolme sõnasse: **VABADUS * ILU * TÕDE** püüame töötada nõnda, et meie kasvandikud oma edasises elus püüdleksid nendes sõnades väljendatud ideaali poole.

Meie **missiooniks** on töötada nii, et kooliga seotud inimesed ütleksid: „Kuressaare Gümnaasium – ja tahadki koolis käia” ehk nad väljendavad oma rahulolu ja soovivad siin töötada või õppida.

Meie **eesmärgiks** on kujundada eetiline, elus toimetulev inimene, elukestev õppija.

Oma tegemistes lähtume **kooli põhiväärtustest**:

1. AVATUS, INNOVAATILISUS, PAINDLIKKUS.

Oleme:

- innovaatiline haridusasutus, kus luuakse uusi ideid ja julgeid lahendusi, mis nihutavad piire ja avavad võimalusi teha asju uutmoodi;
- avatud ja suhtluspartnerit austav haridusasutus;
- valmis kohanema ühiskonnas toimuvate muutustega ning avatud uuendustele;
- paindlikud õppetöö korralduses (tunniväline tegevus, valikained, tugisüsteemid, aineteülene õpetamine jms), pakkudes kõigile võimalusi võimetekohaseks arenguks.

2. KONSERVATIIVSUS PÕHIVÄÄRTUSTES

Kool on õppimise ja õpetamise koht – väärtustame võimetekohast õppimist, isiksuse arengut ja vaimsust. Hoiame kooli traditsioone – kanname edasi ja arendame kõike väärtuslikku, mis varem loodud.

3. SALLIVUS, KOOSTÖÖ JA OSALUS

Oleme lugupidavad enda ja teiste vastu, väärtustame viisakust ja hoolivust kõigi inimeste vahel koolis ja väljaspool kooli. Väärtustame koostööd ja osalust ühise eesmärgi saavutamiseks, arvestades erinevate osapoolte huve. Koostöö toimub erinevatel tasanditel: kool, kodu, kogukond, vilistlased.

Kooli **eripära** väljendub:

1. **Asukoht** – Kuressaare looduskaunis linnaosas; transpordi kasutamise erinevad võimalused (jalgratta teed; bussipeatused; parklad); saarlus ja saarlaseks olemine (läbiv teema; praktikapäevad; õppekäigud jm).
2. **Huvitegevus** – huvikool Inspira (mitmekesine ja suur ringide valik), tunnustatud ringijuhid, andekate arendamise erinevad võimalused, õppe- ja huvitegevuse lõiming (eriti muusika, sport, kunst ja tehnoloogia valdkond), aktiivsed koostööpartnerid, kooli mainet tõstvad üritused, õpilaste kõrged saavutused.
3. **Tervist edendav kool** – kooli ujula, tervisepargi lähedus, talveaed kui puhke- ja looduskeskkond, kooliümbruse haljastus, koolisöökla tervislik ja laialdane toidud, toetus erinevatest klassivälistest tegevustest, osalemine liikumisharjumusi kujundavates projektides.
4. **Koolieelikute ettevalmistus** – AB-Kool, lastevanemate kaasamine ja koolitamine, koostöö lasteaedadega.
5. **Täiskasvanute koolitus** – koolituskeskus Osilia, sisekoolitused õpetajalt õpetajale.
6. **Õpilase eripära (HEV) toetamise mitmekülgsed võimalused** – HEVKO koordineerimisel õpiabivõimaluste leidmine ja õpetajate toetamine koostöös Saaremaa Laste ja Perede Tugikeskusega.
7. **Kaasaegne õppekeskkond** – infotehnoloogia erinevad võimalused (digiõpikeskkonnad; programmeerimine); tehnoloogia arendamise võimalused (sh robotika; võimalused käsitöö ja puutöö tegemiseks); raamatukogu.
8. **Traditsioonilised KG firmaüritused** – tervisespordipäev „Reipalt koolipinki”, teatriõhtud (neljas vanuseastmes), võimlemisvõistlus, Megaaju, Playback, KG filmifestival, Pärlipäev, 5. klassi loovuslaager; 8. klassi suusalaager, KG Quatlon, Solistica, teadusvahetunnid jm.

Meie **ülesandeks** on eelpooltoodust lähtuva kooli õppekava elluviimine.

Kuressaare Gümnaasiumi (edaspidi KG) põhikooli õppekava (PÕK) on Kuressaare Gümnaasiumi 1.–9. klasside õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava üldosa on kättesaadav kooli interneti kodulehel ja raamatukogus. Õppekava ainekavad on kättesaadavad koolisisel ops-kettal ja kooli kodulehel ainekaartide andmebaasis. Aineõpetaja koostab kooli õppekava üldosa ja ainekava alusel igal õppeaastal ainekaardid kõikidele klassidele, kus ta õpetab.

2. peatükk

ÜLDOSA

1. jagu: Põhikooli profiil

§ 1. Põhikooli kolm kooliastet

1. Põhikooli moodustavad kolm kooliastet:
 - 1) I kooliaste on 1.–3. klassid, kus toimub klassiõpetus üld- ja aineõppe kombineeritud tööviisina;
 - 2) II kooliaste on 4.–6. klassid, kus toimub klassiõpetus aineõpetusena;
 - 3) III kooliaste on 7.–9. klassid, kus toimub aineõpetus.
2. Iga kooliastme lõpus toimub üldjuhul klassijuhatajate vahetus. Klassijuhatajal on võimalus taotleda ka oma klassiga edasiminekut klassijuhatajana järgnevasse kooliastmesse. I–II kooliastmes juhatavad klassi üldjuhul klassiõpetaja erialaga pedagoogid, kes õpetavad oma klassis rohkem kui kahte erinevat õppeainet.
3. Vaba tunniressurss toetab HEV õpilaste võimetekohast arendamist ja põhihariduse alusväärtuste kujunemist.

2. jagu: Õppe- ja kasvatuseesmärgid

§ 2. Põhikooli sihiseade

1. Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
2. Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
3. Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
4. Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks

olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enesemääratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

5. Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
6. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
7. Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.
8. Kooli õppekasvatustöö planeerimisel ja elluviimisel lähtutakse kooli arengukavast ning õppeaastaks seatud arendustegevuse eesmärkidest.

§ 3. Pädevused

1. Pädevus on teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Eristatakse üld-, valdkonna- ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi.
2. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.
3. Pädevuste kujundamine kooliastmeti (üldpädevused ja nendest lähtuvad kooliastmes taotlevad pädevused):

<u>Pädevused I kooliastme lõpuks</u>	<u>Pädevused II kooliastme lõpuks</u>	<u>Pädevused III kooliastme lõpuks</u>
1) <u>kultuuri- ja väärtuspädevus</u> – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast, tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt, hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, teadvustada oma väärtushinnanguid.		
* teab oma rahvuslikku	* väärtustab oma rahvust ja	* tunneb üldtunnustatud väärtusi ja

<p>kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt,</p> <p>* austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid,</p> <p>* oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest.</p>	<p>kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust,</p> <p>* väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada.</p>	<p>kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires,</p> <p>* mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes,</p> <p>* suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist.</p>
<p>2) <u>sotsiaalne ja kodanikupädevus</u> – suutlikkus ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut, teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme, austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära, teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides, aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.</p>		
<p>* peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada.</p>	<p>* hindab harmoonilisi inimesuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest,</p> <p>* tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme.</p>	<p>* tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt,</p> <p>* on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust.</p>
<p>3) <u>enesemääratluspädevus</u> – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.</p>		

<p>* hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve,</p> <p>* oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda.</p>	<p>* oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides,</p> <p>* väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest.</p>	<p>* väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.</p>
<p>4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, planeerida õppimist ja seda plaani järgida, kasutada õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades, seostada omandatud teadmisi varemõpitudga, analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.</p>		
<p>* tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel,</p> <p>* suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada</p> <p>* mõistab ja kasutab õpitavaid võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase.</p>	<p>* oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;</p> <p>* oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel,</p> <p>* on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.</p>	<p>* on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu,</p> <p>* mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.</p>

<p>5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili, väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.</p>		
<p>* teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.</p>	<p>* oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlus-situatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet,</p> <p>* tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlus-olukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel.</p>	<p>* suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgi õigekirjareegleid,</p> <p>* valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste.</p>
<p>6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid, mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid, kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.</p>		
<p>* arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendada,</p> <p>* käitub loodust hoidvalt,</p> <p>* oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe</p>	<p>* on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades,</p> <p>* väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub</p>	<p>* suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist,</p> <p>* oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal</p>

tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda.	loodusest ja looduse uurimisest.	järeldusi.
<p>7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia, korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele, võtta arukaid riske.</p>		
* oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida.	* oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida.	* on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest.
<p>8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvates ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades, olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.</p>		
* oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid.	* oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste.	* suudab tehnikamaailmas toimida ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada.

4. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.
5. Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste

üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu.

6. Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist ja valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakute saavutatuse kohta antakse õpilasele kirjeldavat tagasisidet.

3. jagu: Õppimise käsitlus ja õppekeskkond

§ 4. Õppimine ja kasvatus

1. Õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatusetegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjud. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslaste ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
2. Õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
3. Kasvatust mõistetakse kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

4. Õpet kavandades ja ellu viies:
 - 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
 - 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
 - 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
 - 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
 - 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
 - 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
 - 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
 - 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida, arvestades sealjuures igäühe individuaalsust.
5. Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
6. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
7. Õpilase arengu toetamiseks võimaldatakse 1.–2. kooliastme õpilastel osaleda pikapäeva rühmades (nimetusega 1.–3. klassil pikkpäev ja 4.–6. klassil õpitugi). Pikkpäev toimub pedagoogilisel juhendamisel ja toetab õpilaste tegevust vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses osalemisel. 1.–3. klassi pikapäevarühmad moodustatakse lapsevanema vastava avalduse põhjal. Õpitugirühmas osalevad 4.–6. klassi õpilased, keda toetatakse tema õppetegevuses klassi/aineõpetaja ettepanekul ja lapsevanemat informeerides.

§ 5. Õppekeskkond

1. Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
2. Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
3. Selleks, et kooli tulevad lapsed harjuksid uue keskkonnaga, korraldatakse igal aastal koolieelikute eelkooli AB-Kool.
4. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
 - 1) osaleb kogu koolipere;
 - 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
 - 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
 - 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
 - 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
 - 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
 - 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
 - 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
 - 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
 - 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
 - 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete

uuenduste toetamine;

12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

5. Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

6. Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Õppereisid planeeritakse klassi õpetajate koostöös: toetades kooli õppekava (pädevuste kujundamine; läbivate teemade rakendamine; ainetevaheline lõimimine; õpitulemuste saavutamise); võimaldades kõigil antud klassi õpilastel osaleda; tagades osalejatele turvalisuse ja ohutuse ning koolitöö häireteta jätkumise. Õpetaja esitab nõuetekohase taotluse (vorm; vt kooli kodukord). Õppeaasta lõpus toimuvad praktikapäevad üldjuhul väljaspool kooli ruume.

7. Õppe- ja kasvatustööd toetavad Kooli huvikool Inspira, erispetsialistid (valla tugikeskusest) ja kooli raamatukogu.

§ 6. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline

1. Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte kavandatakse eelneva õppeaasta lõpus või ka käesoleva õppeaasta käigus. Projekte kavandavad ja algatavad kooli erinevad üksused, töörühmad või õpilasesindus.
2. Projektid keskenduvad läbivate teemade rakendamisele ja pädevuste kujundamisele.

3. Ülekoolilised projektid, tegevuspäevad ja üritused kajastuvad kooli kodulehel kalenderplaanis. Ülekooliliste ürituste korraldaja koostab stsenaariumi, vajalikud juhendmaterjalid ja kajastab seda kooli kodulehel.
4. Õpilasi motiveeritakse osalema õppetööd toetavates tegevustes nii individuaalselt kui ka koos klassikaaslastega.

4. jagu: I kooliaste (1.–3. klass)

§ 7. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;

- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 8. Õppe ja kasvatused rõhuasetused I kooliastmes

1. Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatused põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppetülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
 - 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
 - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
 - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
 - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
 - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
 - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
2. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
3. Õppekasvatustöö korraldamise alus on 1.–2. klassis üldõpetuslik tööviis (vt §15(2)). 3. klassis kasutatakse üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

5. jagu: II kooliaste (4.–6. klass)

§ 9. II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

1. hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest

2. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
3. väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
4. oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida;
5. oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
6. oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
7. tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
8. on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
9. väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
10. oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
11. oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
12. tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
13. väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
14. väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
15. on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 10. Õppe ja kasvatuselõhuasetused II kooliastmes

1. Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuselõhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmise-

ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
 - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
 - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
 - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
2. Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

6. jagu: III kooliaste (7.–9. klass)

§ 11. III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite,

mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;

- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 12. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuses põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

7. jagu: Õppekorraldus

§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained

1. Kohustuslikud ja valikained (vaba tunniressurss) kajastuvad põhikooli tunnijaotusplaanis, mille koostamisel on lähtutud riiklikust õppekavast.

2. Tunnijaotusplaan:

	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl
Eesti keel	7	6	6	5	3	3	2	2	2
Kirjandus					2	2	2	2	2
A-võõrkeel			3	3	3	3	3	3	3
B-võõrkeel						3	3	3	3
Matemaatika	3	3	4	4	4	5	4	5	4
Loodusõpetus	1	1	1	2	2	3	2		
Geograafia							2	2 (II pa)	2
Bioloogia							2	2 (I pa)	2
Keemia								2	2
Füüsika								2	2
Ajalugu					1	2	2	2	2
Inimeseõpetus		1	1		1	1	1	1	
Ühiskonnaõpetus						1			2
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Kunst	2	1	2/1	1	1	1	1	1	1
Tööõpetus	1	2	1/2						
Käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus				1	2	2	2	2	1
Kehaline kasvatus	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Vaba tunniressurss	2	4	2	4	5	1	1	2	1
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl
Rütmika	1								
Programmeerimine (gr)	1	1	1	1					
Loogika		1							
Koorilaul		1							
Õpioskused			1	1	1				
Avastusõpetus				1					
Tekstiõpetus				1	1				
Kodulugu					1				
Praktiline inglise keel					1				
Projektõpe (gr)						1			
Arvuti matemaatikas					1				
Rahvatants		1							
Loodusainete praktika (gr)								1	
Arvutikäsitlusõpetus							1		
Karjääriõpetus								1	
Matemaatika									1
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32

3. A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt alates 3. klassist. B-võõrkeelena õpitakse saksa või vene või hiina keelt. B-keele valik tehakse õpilaste poolt (koostöös lastevanematega) 5. klassi II poolaastal. Keelegruppide avamine sõltub koolipoolsetest võimalustest ja õpilaste soovidest lähtudes. Grupi soovitatav minimaalne suurus on vähemalt 10 õpilast. Vajadusel moodustatakse klassidevahelisi keelerühmi.

4. Vaba tunniressurssi kasutatakse õpilaste loovuse, erisuguste võimete (vaimsete ja füüsiliste; andekad ja õpiraskused), koduloolisuse (läbiv teema: saarlus) ja praktiliste oskuste arendamiseks. Kolmandas kooliaastmes ka aineõpetuse süvendatud õpetamiseks.

§ 14. Läbivad teemad ja lõiming

1. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineüleised ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
2. Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:
 - 1) **õpikeskkonna korralduses** – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
 - 2) **aineõppes** – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
 - 3) **valikainete valikul** – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
 - 4) **läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös** – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
 - 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides;
 - 6) ülekoolilistes tegevuspäevades ja õppeaasta lõpul toimuvate praktikapäevade tegevustes.
3. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavad läbivad teemad on:
 - 1) **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on

valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

- 2) **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- 5) **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 9) **saarlus** – teemaga seondub kõik, mis puudutab Saaremaa ja Muhu valda. Seda nii majanduslikust, looduslikust, kultuurilisest, ajaloolisest aspektist. Õppeaasta lõpus on see ka praktikapäevade üldteemaks.

4. Läbivate teemade kirjeldused on esitatud Lisa 1.
5. Õppe lõimimiseks teevad õpetajad koostööd nii omavahel kui ka õpilaste ja vanemate ning teiste organisatsioonide esindajatega.

§ 15. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

1. Õppeaeg
 - 1) Aluseks on õppeaasta algul väljaantud dokument „Kuressaare Gümnaasiumi õppeaasta korraldus“. Sisaldab õppeperioodid ja koolivaheaegade ajalist kestvust; tunniplaani muudatuste aegu, ülekoolilisi tegevuspäevi (õppetegevus õppetunnist erinevas vormis), eksamite/praktika ja täiendava õppetöö perioode, tundide ajagraafikut. Korralduse lisana on antud õppeaasta õppetöö kalender.
 - 2) Kooli õppetöö toimub päevases õppevormis.
 - 3) Õppeaasta algab üldjuhul (olenevalt antud aasta tööpäevadest) 1. septembril ja kestab uue õppe alguseni järgmisel kalendriaastal.
 - 4) Kooli õppeaasta arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, trimester, poolaasta, õppeaasta. Õppeaastas on kolm trimestrit ja kaks poolaastat. Ühes õppenädalas on viis õppepäeva.
 - 5) Õpilase nädala õppekoormus õppetundides on määratud tunnijaotusplaanis riiklikust õppekavast lähtuvalt.
 - 6) Enamiku õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel. Üldjuhul ei rakendata 1.–8. klassides paaristunde (v.a kodundus ja käsitöö; tehnoloogiaõpetus; kehaline kasvatus suusatamistundideks).
 - 7) Projekt-, õues- ja muuseumiõpe ning ekskursioonid ja õppekäigud fikseeritakse ainekavas ja õpetaja ainekaardis.
 - 8) Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas kajastub kooli päevakavas. Päevakava on klassiti internetis kooli kodulehel. Päevakava kajastab erinevate õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste (pikkpäev, õpitugi, õpiabi, ringid) järjestust ja ajalist kestvust. Aineõpetaja päevakava kajastab lisaks õppetundidele ka tema konsultatsiooniaegu ja ringitunde.
2. 1.–2. klassi õpilaste päevakavasse planeeritakse aega õppetegevuseks (õppetunnid) kui ka aega kasvatustegevuseks klassiõpetaja juhendamisel üldõpetusliku tööviisina. Kasvatustunde on

nädalas 1. klassis 5 tundi (1 tund õppepäevas) ja 2. klassis 2 tundi (1 tund õppepäeval, kus on neli õppetundi). Õppetundide pikkuse reguleerimine erineva pikkuse pausidega võimaldab õpetajal õppe-kasvatustööd planeerida sujuvamalt ja hajutatumalt: võtta aega sissejuhatuseks ja kokkuvõtteks õppepäevast; pikematele puhkepausidele, mängudeks, õueskäikudeks, huvitegevuseks, kultuursete toitumisharjumuste kujundamiseks. Kasvatustegevus ei suurenda õpilase õppekoormust (ei anta kodutöid, ei kontrollita teadmisi-oskusi, ei hinnata). Õpilaste õppepäeva pikkus fikseeritakse õppeaastaks õppekorralduses. Päevakavas kajastub kogu tegevus mõistena üldõpetus.

3. Ülekooliliselt rakendatakse järgmisi õppetunnist erinevaid õppevorme, mis omakorda aitavad rakendada läbivaid teemasid ja omandatud teadmisi-oskusi:
 - 1) planeeritud ülekoolilised tegevuspäevad õppetöö kalendrist;
 - 2) 8. klassi õpilastele ühenädalane suusalaager;
 - 3) 5. klassi loovuslaager;
 - 4) 3. ja 6. klassi vabariiklikud tasemetööd;
 - 5) 1.–8. klassi klassijuhataja praktikapäevad õppeaasta lõpus.

Tegevuste aluseks on kehtestatud juhendid.

4. Luuakse võimalused igakülgse tugisüsteemide võrgustiku toimimiseks individuaalselt või rühmiti nii õpi- ja käitumiskeskuste puhul kui ka andekamate arendamiseks.

§ 16. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

1. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, tagatakse täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde (konsultatsioonitunnid, pikapäeva või õpitugi või õpiabirühm).
2. Vajaduse korral nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
3. Õpilase arengu toetamiseks viib klassijuhataja vähemalt üks kord õppeaasta jooksul läbi arenguveestluse.

4. Klassijuhataja korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning püüab tagada õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
5. Kooli kodulehe, eKooli, õpilaspäeviku (1.–4. klass) ja klassijuhataja abiga tagatakse õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe- ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks uue õppeperioodi algul. Õpilaste teadmiste- oskuste hinded/hinnangud ja märkused õppe-kasvatustöö kohta on kättesaadavad eKooli kaudu.

§ 17. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

1. Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
2. Andekate õpilaste arendamist toetavad kõik kooli töötajad (sh ringijuhid). Edukamad õpilased suunatakse klassi- või koolivälistele olümpiaadidele, konkurssidele või võistlustele.
3. Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava (IÕK). IÕK rakendamise otsuse koostab koostöös aineõpetajatega kooli HEV Koordineerija .
4. Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel. Nõustamiskomisjonile suunamiseks täidab klassijuhataja koostöös kooli HEV Koordineerijaga nõutava dokumentatsiooni.
5. Iga aineõpetaja viib vähemalt üks kord nädalas läbi ainekonsultatsiooni, mille aeg ei kattu õpilase korraliste tundidega. Konsultatsioonitundide graafik koostatakse tunniplaani muutudes ja see kajastub õpetaja päevakavas.

6. Klassijuhataja peab arvestust koolikohustust mittetäitvate õpilaste kohta, edastab info õppealajuhatajale ja vajadusel rakendatakse meetmeid.
7. Hariduslike erivajadustega õpilastele suunatavate tugimeetmete rakendamise kord:
 - 1) Hariduslike erivajadusega õppe korraldamisel lähtutakse Kuressaare Gümnaasiumis kaasava õppe põhimõtetest. Kool toetab õpilaste võimetekohast arengut ja kooli töötajad on koostööpartneriks peredele ja teistele lastega töötavatele spetsialistidele.

Hariduslike erivajadusega õpilase õpet korraldab koolis HEV koordineerija, kes toetab ja juhendab õpetajat HEV väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekud edaspidiseks pedagoogiliseks tööks; koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks ja/või täiendavate uuringute läbiviimiseks.
 - 2) Hariduslike erivajadusega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted: Erivajaduse (sh andekuse) võimalikult varajane märkamine- klassijuhataja või aineõpetaja poolt, kes suhtleb õpilasega ja vajadusel lapsevanemaga ning teavitab HEV Koordineerijat või kooli teenindavat tugispetsialisti, kes avab õpilase Individuaalse Arengu Jälgimise Kaardi (IAJK). Klassijuhataja (vajadusel koostöös aineõpetajaga) teeb regulaarsed tähelepanekud õpilase IAJK-sse.
 - 3) Koolis rakendatakse erinevaid tugimeetmeid, mida vajaduste ja võimaluste piires täiendatakse, muudetakse.

	Tugi- ja mõjutusmeetmed
Õpiraskused	Aineõpetaja konsultatsioon (toimub vähemalt 1 kord nädalas) Pikapäeva rühm (1.–3. klass) Õpitugi rühm (4.–6. klass) Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) Õpiabirühm (2.–3. klass, 4.–9. klass eesti keel/kirjandus, matemaatika) Individuaalne õppekava (IÕK) rakendamine Individuaalne õpe Õpe abiõpetajaga klassis või eraldi ruumis Õpe väikeses grupis 1.–3. klass (eripedagoogi juhendamisel: eesti keel, matemaatika)

	Täiendav õppetöö pärast viimast õppeperioodi
Käitumisraskused	Vestlus aineõpetajaga/ klassijuhatajaga Käitumiskaart süstemaatilisele õppeprotsessi eirajale õppetunnis Nõustamine tugispetsialistiga Õpilasabi ümarlaud (sh koos lapsevanemaga) Laiendatud koosseisus õpilasabi ümarlaud lastekaitse/ politsei vm majaväliste võrgustiku osapooltega Juhtkonna otsusel ajutine õppes osalemise keeld

Meetme rakendamise tulemuslikkust hindavad kõik meetme rakendamises osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vastavalt kokkulepitule (mitte harvem kui üks kord aastas). HEV koordineerija teeb ettepanekud vanematele ja vajadusel kooli direktorile edasisteks tegevusteks.

HEV tuvastamiseks läbiviidud hindamise tulemused ning õpetajate ja spetsialistide tähelepanekud ja soovitud dokumenteeritakse õpilase IAJK-s.

8. jagu: Loovtöö

§ 18. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

III kooliastmes koostab iga õpilane läbivatest teemadest lähtuva ja õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtöö teema ja juhendaja valib õpilane 7. klassis ja teostab tööd 8. klassis vastava avalduse alusel õppealajuhatajale. Loovtööd kinnitatakse direktori käskkirjaga. Töö võib olla uurimuslik või praktiline või muu juhendiga lubatud töövorm. Tööd teostakse individuaalselt või kollektiivselt. Tööprotsess kajastub eKoolis. Loovtöödele toimub avalik kaitsmine. Kõik loovtööd või nende kirjalikud kokkuvõtted kantakse juhendaja poolt kooli kodulehele. Loovtöö täitmise eest üldvastutaja ja koordinaator on antud klassi juhataja.

Põhikooli lõpetab õpilane, kes on kaitsnud vähemalt rahuldava tulemusega (so sooritanud) loovtöö.

Loovtöö juhend on kehtestatud käskkirjaga.

9. jagu: Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus

§ 19. Hindamine

1. Hindamise eesmärk on:
 - 1) toetada õpilase arengut;
 - 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
2. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
3. Hindamise seotud mõiste Koolis:
 - **kokkuvõttev hinne** (2.–3. kooliaste) – trimestri või poolaasta protsessi- või arvestuslike hinnete põhjal
 - **aastahinne** (2.–3. kooliaste) – trimestrite või poolaasta kokkuvõtivate hinnete põhjal
 - **arvestuslik hinne** (2.–3. kooliaste) – kontrolltöö või arvestustöö tulemus
 - **protsessihinne** (2.–3. kooliaste) – õppeperioodis saavutatud õpitulemus (nt tunnikontroll, suuline vastamine, kodutööd vm)
 - **kujundav hindamine KH** (kõigile) – tagasi- või edasiside õpitulemuse saavutamisest
 - **sõnaline hinnang** (1. kooliaste) – suuline või kirjalik sõnaline õpitulemuse/oskuse kirjeldus
 - **mitteeristav hinne** (2.–3. kooliaste) – arvestatud (AR) või mittearvestatud (MA)
4. Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse:
 - 1) 1. kooliastmes kirjalikke sõnalisi hinnanguid. Hindamisel rakendatakse kujundava hindamise põhimõtteid (õpilase arengu toetamine).
 - 2) 2.–3. kooliastmes hindeid viie palli süsteemis või mitteeristavalt (vt § 21.)
5. Käitumist ja hoolsust hindamise eesmärk on:
 - 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli

kodukorra nõudeid;

- 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

Käitumise hindamise aluseks on Kooli kodukorra täitmise järgimine.

6. 1. kooliastmes antakse õpilase käitumise ja hoolsuse kohta tagasisidet kujundava hindamise tunnistusel õpilase üldise arenguna.
7. Aineõpetaja fikseerib oma hindamise põhimõtted, hindamise meetodid, hindamisvahendid, hindamisviisid ainekaardis (Kooli kodulehel), mis on vastavuses kooli õppekavaga.
8. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.
9. Õpilase ja lapsevanema teavitamine Kooli poolt:
 - 1) tagab ülevaate hindamise korraldusest (õpetaja ainekaardid kooli kodulehel);
 - 2) aineõpetajad annavad kirjalikku tagasisidet (hinded, hinnangud, märkamised, puudumised) eKooli päevikus;
 - 3) klassijuhataja omab ülevaadet õpilase kokkuvõtivatest hinnetest ja/või hinnangutest ning annab kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse (1. kooliastmes üldine areng) kohta iga õppeperioodi lõpuks eKoolis;
 - 4) klassijuhataja kutsub vähemalt üks kord õppeaastas õpilase ja/või tema lapsevanema (hooldaja) arenguveestlusele.
10. 1.–4. kl õpilastel on kohustus kasutada õpilaspäevikut.
11. Õpilast, kellele on määratud õppenõukogu otsusega individuaalne töövorm (üks ühele õpe, koduõpe vm), hinnatakse vastavalt sätestatud erisustele.

§ 20. Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena (märke KH) mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

2. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
3. Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
4. Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
5. Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
6. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguestluse alusmaterjaliks.

§ 21. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
2. **Kirjalik töö – tunnikontroll**
 - 1) hõlmab kuni kolme ainetunni uut materjali;
 - 2) võib korraldada ette hoiatamata;
 - 3) kestab kuni 20 minutit;
 - 4) mitu tunnikontrolli hinnet võib moodustada ühe koondhinde, mille kohta on ka märke ainekaardis;

- 5) järelvastamise korra fikseerib õpetaja ainekaardis;
- 6) õpilasel on õigus hinnatud tööga tutvuda.

3. Kirjalik töö – kontrolltöö

- 1) materjal hõlmab ühe tervikliku (ulatuslikuma või kolme ja enama tunni) aineosa;
- 2) toimumisaja(d) fikseerib õpetaja ainekaardis, eKooli vastavas tabelis ning teatab õpilastele õppeperioodi algul;
- 3) töö on koostatud arvestusega, et selle tegemiseks kulub õpilasel 45 minutit;
- 4) igal kontrolltööl on oma kindel hindamiskaala (fikseeritud ainekaardis ja õpetaja on õpilastele tutvustanud enne tööd);
- 5) ühes koolipäevas on lubatud klassile läbi viia vaid üks kontrolltöö (eKooli kontrolltööde tabelis);
- 6) töö hinde teatab õpetaja õpilasele hiljemalt viie õppepäeva jooksul;
- 7) õpilasel on õigus hinnatud tööga tutvuda;
- 8) järelvastamise korra fikseerib õpetaja ainekaardis;
- 9) järgmist tööd ei korraldata enne kui eelmise kontrolltöö tulemused on õpilastele teada;
- 10) kokkuvõtvaks hindamiseks antud trimestri viimasel nädalal kontrolltöid või hindelisi arvestusi ei tehta (viimane kontrolltöö planeeritakse arvestusega, et õpilasele jääb võimalus ka ümber- või järelvastamiseks).

4. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis (va 1. kooliaste ja 2.–3. kooliastme mitteeristav hindamine).

5. Hinded viiepallisüsteemis:

- 1) hindegaga 5 ehk väga hea hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga 4 ehk hea hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga 3 ehk rahuldav hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teemaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või

- kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegaga 2 ehk puudulik hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus;
 - 5) hindegaga 1 ehk nõrk hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
6. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga 5 hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga 4 hinnatakse 75–89% tööd, hindegaga 3 hinnatakse 50–74% tööd, hindegaga 2 hinnatakse 20–49% tööd ning hindegaga 1 hinnatakse 0–19% tööd.
 7. Lubatud on kasutada õpilase motiveerimiseks viiepallisüsteemis hindamisel märki + ja – (va kokkuvõtval hindamisel).
 8. Mitteeristavat hindamist rakendatakse 2.–3. kooliastmes kehalises kasvatuses, muusikas, kunstis, käsitöö ja kodunduses või tehnoloogiaõpetuses, valikainetes, 5. klassi inimeseõpetuses; 6. klassi inimese- ja ühiskonnaõpetuses. Mitteeristavaks hinnanguks on arvestatud (märke AR) ja mittearvestatud (märke MA). Õpetaja fikseerib oma ainekaardis hindamise kriteeriumid.
 9. Kui õpilane puudub tunnist, kus sooritati arvestuslikku õppeülesannet (kõigis õppeainetes) – märgitakse eKooli päevikusse koos puudumistähisega null (märk 0). Null märgitakse ka juhul, kui õpilane puudus arvestusele eelnevatest tundidest, milles osalemine eeldas arvestuse saamiseks tunnis osalemist (arvestus koosnes mitme tunni tegevustest). Antud arvestusliku töö/tegevuse järeletegemine on kohustuslik.
 10. Õpilasele, kellel hindelise õppetegevuse hinne on puudulik, nõrk või mittearvestatud, märgib õpetaja eKoolis lisaks ka põhjenduse (kommentaari) õpitulemuse mittesaavutamise kohta.
 11. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga puudulik, nõrk, mittearvestatud või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Igale esitlusele/tööle/tegevusele on üks järeltöö. Järelevastamist ja järeltööd hinnatakse koolis kehtivas hindamissüsteemis. Kirjalike tööde järelevastamine toimub koolis kehtestatud korra alusel.

12. 1.–3. klassi õpilaste teadmistele ja oskustele antakse sõnalisi hinnanguid. Hinnangud kajastuvad õpilaspäevikus ja/või kirjalikul töö. Sõnaliste hinnangute andmisel toetutakse kujundava hindamise põhimõtetele. Hinnang on õpilase positiivse enesehinnangu kujunemise aluseks.
13. 9. klassi matemaatika üks lisatund arvestatakse/hinnatakse koos kohustusliku matemaatikaga.
14. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega nõrk.

§ 22. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

1. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestri või poolaastahinneteks ja trimestri või poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
2. Kokkuvõtvad trimestri, poolaasta ja aastahinded esitatakse 2.–3. kooliastmes viiepallisüsteemis (va mitteeristavalt hinnatavad õppeained, vt p.3, 4).
3. Kokkuvõtva mitteristava hindamisena arvestatud (AR) või mittearvestatud (MA) kasutatakse 2.–3. kooliastmes kehalises kasvatuses, muusikas, kunstis, käsitöö ja kodunduses või tehnoloogiaõpetuses, valikainetes, 5. klassi inimeseõpetuses. 6. klassi inimese- ja ühiskonnaõpetuses. Õpilase koolist lahkumisel ja põhikooli lõpetamisel teiseandatakse mitteristavad aastahinded viiepallisüsteemi.

Õpetaja fikseerib ainekaardis kokkuvõtvaks hinnanguks arvestatud (AR) piisava õpitulemuse. Oodatavast madalamal tasemel tulemust väljendatakse hindega mittearvestatud (MA).
4. Poolaasta kokkuvõtvad hinded pannakse määratud tähtjaks (kaks korda õppeaastas) ühe nädalatunniga õppeainetes ja/või kehalises kasvatuses, muusikas, kunstis, käsitöös ja kodunduses või tehnoloogiaõpetuses ning valikainetes.
5. 8. klassi loodusainete praktikad hinnatakse nelja valdkonna õpetajate koostöös õppeaasta lõppedes mitteeristavalt vaid aastahindena.
6. 1. kooliastmes kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtvate hinnangute andmist (eKoolis kujundava hindamise tunnistus) iga trimestri lõpus. Kokkuvõttev sõnaline hinnang kirjeldab õpilase arengut, õppeprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist ning õpitulemusi, tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ja lünkadele teadmistes. Kokkuvõtva hinnangu aluseks on õpetaja tähelepanekud. Klassijuhataja ettepanekul ja õppenõukogu otsusega viiakse õpilane õppeaasta lõppedes üle järgmise klassi.

7. 1. kooliastme kujundava hindamise tunnistusele kantakse igas õppeaines osaoskuste laused ja nende omandatus. Klassitunnistusel kajastub oskuse omandatuse määr ühest järgnevast lühendist:
T – teab, oskab, rakendab, teeb, sooritab, mõistab osaoskust,
P – peab harjutama, treenima osaoskust (midagi on veel vajaka),
O – omandamata osaoskus.
8. Kui õppeperioodi vältel on arvestuslik hinne/hinnang puudulik, nõrk, mitteamestatud või jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse kokkuvõtva trimestri või poolaastahinde või -hinnangu väljapanekul antud teadmised ja oskused vastavaks hindele nõrk või antakse tulemustele mitteamestatud hinnang.
9. Õpilasele, kelle kokkuvõttev trimestri või poolaasta ja/või aastahinne on puudulik või nõrk või mitteamestatud või jäetud põhjendatult välja panemata (märke v), märgib õpetaja eKooli koos hindega või märkega ka põhjenduse (kommentaari) õpitulemuste mittesaavutamise kohta. Õpilasele koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava (IÕK) või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabi matemaatikas või eesti keeles (5.–9. klassis), koostöö erispetsialistiga, suunamine pikapäeva või õpitugirühma vm) vastavalt vajadusele ja võimalusele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Kokkuvõttev trimestri hinne märkena v tähendab kokkuvõtva hindeks/hinnanguks ajapikenduse andmist õpilasele määratud tähtajaks.

Õpiraskustega õpilasele rakendatav tugisüsteem määratakse koostöös aineõpetaja, HEVKO ja õppealajuhatajaga.
10. Õpilasele, kellele on aineõpetaja ja kooli tugispetsialistide koostöö ettepanekul või maakonna nõustamiskomisjoni otsusega määratud tema vajadustest tulenevalt individuaalne õppekava (IÕK) antud õppeaines, märgib aineõpetaja kokkuvõtva poolaasta ja/või aastahinde juurde eKooli sellekohase selgituse (kommentaari).
11. Koostöös kooliastme õpetajatega viiakse läbi vabariiklikud tasemetööd/testid.
12. Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööl või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeaasta lõppu.
13. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööl õppeainetes, milles trimestri- või poolaastahinnetest tulenevalt tuleks välja panna aastahinne puudulik, nõrk, mitterahuldav või anda samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööl jätmise otsustab õppenõukogu kolmanda trimestri või

teise poolaasta lõpus. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast kolmandat trimestrit või teise poolaasta lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

14. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne puudulik või nõrk või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
15. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne puudulik või nõrk või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
16. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
17. Lõikes 10 ja 14 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.

§ 23. Käitumise ja hoolsuse hindamine 2.–3. kooliastmes

1. Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja trimestri lõppedes koostöös aineõpetajatega.
2. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
3. Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega eeskujulik, hea, rahuldav ja mitterahuldav. Käitumise ja hoolsuse hinded märgib klassijuhataja eKooli ja kannab klassitunnistusele.
4. Eesmärgiga mõjutada õpilasi kooli kodukorra kohaselt käituma ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis, võib õpilase suhtes rakendada põhjendatud, asjakohaseid ja proportsionaalseid tugi- ja mõjutusmeetmeid.(PGS § 58 lg 3).
5. **Käitumise hindamine**

- 1) Käitumishindega eeskujulik hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli sisekorraeskirjade nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
- 2) Käitumishindega hea hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli sisekorraeskirjade nõudeid.
- 3) Käitumishindega rahuldav hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli sisekorraeskirjade nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.
- 4) Käitumishindega mitterahuldav hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli sisekorraeskirjade nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme.
- 5) Õpilase käitumise võib hinnata mitterahuldavaks ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

6. Hoolsuse hindamine

- 1) Hoolsushindega eeskujulik hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.
- 2) Hoolsushindega hea hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel, hoolikas ning õpib võimetekohaselt.
- 3) Hoolsushindega rahuldav hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel ega õpi oma tegelike võimete kohaselt.
- 4) Hoolsushindega mitterahuldav hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

§ 24. Hinde vaidlustamine

1. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
2. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

§ 25. Õpilaste tunnustamine

1. Õpilasi tunnustatakse kooli aktustel klassijuhataja, aineõpetajate või ringijuhtide ettepanekul.
2. **Kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest”** tunnustatakse õppeaasta lõppemisel klassijuhataja ettepanekul ja õppenõukogu otsusel :
 - 1) 1. kooliastme õpilast, kes on saavutanud oma õppetegevuses nõutavad õpitulemused (hinnangud T või muusikas, tööõpetuses, kunstis, kehalises kasvatuses, valikaines kokku kuni kolm osaoskuste hinnangut P).
 - 2) 2.–3. kooliastme õpilast, kui tema õppeainete aastahinded on viis ja/või arvestatud, käitumine eeskujulik või hea.
- 3) Kiituskirjaga lõpetajate vanematele edastab klassijuhataja kooli Tänukirja.
3. **Kiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines”** tunnustatakse õppeaasta lõppemisel aineõpetaja ettepanekul ja õppenõukogu otsusel 9. klassi õpilasi, kes on saavutanud väga häid tulemusi ühes või mitmes õppeaines. Nende õppeainete aastahinne 8. ja 9. klassis on viis, nende õppeainete lõpueksami hinne 9. klassis on viis. Õpilane on olnud aktiivne ka antud õppeaine tunnivälises tegevuses (osalenud olümpiaadidel, võistlustel, konkurssidel, vms). Ülejäänud õppeainetes edasijõudmine vähemalt rahuldav.
4. **Kiitusega põhikooli lõputunnistusega** tunnustamine:

Kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustatakse põhikoolilõpetajat, kellel kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne ja lõpueksamihinne on väga hea ning käitumine eeskujulik või hea. Põhikoolilõpetaja kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.
5. **Kooli Kiituskaardiga** tunnustatakse klassijuhataja ettepanekul:
 - 1) 1. kooliastme õpilast, kes on saavutanud oma õppetegevuses nõutavad õpitulemused (hinnangud T või kuni 75% kõigist osaoskustest hinnanguga P).
 - 2) 2.–3. kooliastme õpilasi, kes on saavutanud väga häid ja häid tulemusi antud õppeaastal kõigis õppeainetes. Kõigi õppeainete aastahinded on 5 või 4 või arvestatud ja käitumine eeskujulik või hea.
 - 3) Kiituskaardiga lõpetajate vanematele edastab klassijuhataja kooli **Tänukirja**.

§ 26. Põhikooli lõpetamine

1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt rahuldavad (s.h 7. klassi loodusõpetus; 8. klassi inimeseõpetus) ja kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele või eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
2. Põhikooli lõpetanuks võib tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
3. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
4. Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning on sooritanud aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ega kodunduses.

10. jagu: Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

§ 27. Karjääriõpetuse lähtealused

Karjääriteenuste pakkumisel õpilastele kasutatakse ainetunde, 8. klassi karjääriõpetuse tundi, klassijuhatajatunde ja ettevõtmisi. Karjääriplaneerimiseks on abi õppeaastas toimuvatest projektipäevadest ja õppeaasta lõpus toimuvatest praktikapäevadest. Aineosakonnad viivad läbi ülekoollisi temaatilisi õppepäevi, mille käigus tutvustatakse erinevaid ameteid ja töökohti. Toimib aktiivne koostöö maakonna karjäärinõustamise keskusega.

Karjääriõpetuse koordinaator koolis on iga klassi juhataja.

12. jagu: Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

§ 28. Õpetajate koostöö ja töö planeerimine

1. Koolis moodustatakse õppeaastaks teemapõhised töörühmad, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis päevakohase õppe-kasvatustegevuse teemaga.
2. Aineõpetajad koostavad:
 - 1) oma ainetes ainekaardid (kooli õppekavas kinnitatud ainekavade alusel);
 - 2) õppeaasta lõppedes aastatöö kokkuvõtte-analüüsi.

Klassijuhatajad annavad tagasisidet töö kohta klassiga ja analüüsivad oma töö kõiki valdkondi vastavalt vajadusele (vorm õppealajuhatajalt).

Kõikidesse aastatöö aruannetesse lisatakse parandusvõimalused ja/või ettepanekud kooli arengukavasse (ja sealt õppekavasse).

§ 29. Nõuded ainekaardile

1. Ainekaart on aineõpetaja poolt elektroonsel kujul koostatud plaan, mis on mõeldud õppetegevuse tutvustamiseks eelkõige õpilastele.
2. Üldosa
 - 2.1. ainekaardi koostamine on kohustuslik kõigile Kuressaare Gümnaasiumi õpetajatele;
 - 2.2. ainekaart koostatakse hiljemalt õppeperioodi esimeseks päevaks;
 - 2.3. ainekaart koostatakse eesti keeles (erandina on lubatud võõrkeeltes kursuse sisu kirjutada vajadusel ka vastavas keeles);
 - 2.4. ainekaart koostatakse kõikidele klassidele või gruppidele, kus õpetatakse;
 - 2.5. ainekaart koostatakse andmebaasi, mis asub kooli kodulehel
 - 2.6. ainekaarti tutvustab õpetaja õpilastele iga õppeperioodi esimesel tunnil.
3. Ainekaardi päis:
 - 3.1. ainekaardi päises tuleb õpetajal täita kõik andmeväljad;
 - 3.2. kestvus: tundide arv nädalas.
4. Miks seda õppeainet õpitakse (eesmärk)?

5. Mida me tundide jooksul teeme?
 - 5.1. õppeteemade sisu esitatakse ainekavast lähtudes õppetundide kaupa
 - 5.2. õppetundidele lisatakse peale tunniplaani valmimist kuupäevad tundide või nädalate kaupa;
 - 5.3. kontrolltööd esitatakse soovitatavalt kuupäevaliselt (kantakse eKooli vastavasse tabelisse);
 - 5.4. õppetunni kohta võib lisada ka täpsustavaid/selgitavaid märkmeid (õpiku, tv, meetodite kohta).
6. Milliseid oskusi õpilased saavad?
 - 6.1. oodatavad/nõutavad õpitulemused kirjutatakse õpilasest lähtuvalt ainekava alusel;
 - 6.2. õpitulemused formuleeritakse selliselt, et nende täitmist on võimalik õppeperioodi lõpus kontrollida.
7. Hindamine:
 - 7.1. hinnatakse oodatavate/nõutavate õpitulemuste saavutatust, teadmiste ja oskuste omandatust;
 - 7.2. hindamise kirjeldus peab võimaldama üheselt aru saada kokkuvõtva hinde kujunemisest;
 - 7.3. hindamise kirjeldus sisaldab järgmisi punkte: hindenormid/kriteeriumid; hinnatavad tööd või tegevused; kokkuvõtva hinde kujunemine sõltuvalt õppeperioodi kõigist hinnetest; järel- või ümbervastamise korda.

12. jagu: Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

1. Kooli õppekava koostamine ja arendamine toimub õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja lastevanemate, kooli omaniku, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostöös riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
2. Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
3. Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.

Õppekava muudatused arutatud ja heaks kiidetud kooli õppenõukogus 29.08.2019

Läbivate teemade kavad

1. Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”

1. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine" käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvus õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
 - 2.2. arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
 - 2.3. arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
 - 2.4. kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
 - 2.5. tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

3. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine" käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

4. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine" käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

5. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine" käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2. Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng”

1. Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
 - 2.2. aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
 - 2.3. väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
 - 2.4. arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
 - 2.5. võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

3. Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist,

pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

4. Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

5. Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonnasse ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3. Läviv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”

1. Läviva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatust ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
 - 2.2. olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
 - 2.3. tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat

vastutust ja kohustusi;

- 2.4. mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 2.5. mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamis- protsessides;
- 2.6. mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.

3. Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

4. Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõu-kohastele probleemidele loomingu- lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

5. Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4. Läbiv teema „Kultuuriline identiteet“

1. Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuri- teadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning

kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

2. Õpilast suunatakse:

- 2.1. mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijjana ja kultuuride vahendajana;
- 2.2. mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 2.3. olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
- 2.4. tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka oma-algatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 2.5. teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 2.6. omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

3. **Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemine I kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuses kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

4. **Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemine II kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

5. **Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemine III kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5. Läbiv teema „Teabekeskond”

1. Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.
2. 5.2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
 - 2.2. valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
 - 2.3. määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
 - 2.4. kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
 - 2.5. arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.

3. Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärke ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meedia-kasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

4. Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise

kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

5. Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6. Läviv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon”

1. Läviva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
 - 2.2. mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
 - 2.3. aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
 - 2.4. mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
 - 2.5. kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
 - 2.6. arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel

erinevates projektides.

3. Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitatav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamise meetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

4. Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

5. Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

7. Läbiv teema „Tervis ja ohutus”

1. Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
 - 1.1. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.
 - 1.2. Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. tervise valdkonnas:

- 2.1.1. terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- 2.1.2. kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 2.1.3. teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 2.1.4. leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
- 2.1.5. teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.
- 2.2. ohutuse valdkonnas:
 - 2.2.1. tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
 - 2.2.2. vältima ohuolukordadesse sattumist;
 - 2.2.3. kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
 - 2.2.4. omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
 - 2.2.5. kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
 - 2.2.6. tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

3. Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemine I kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjuseid oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

4. Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemine II kooliastmes

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste

kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

5. Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemine III kooliastmes

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

6. Liikluskasvatus

Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse integreerituna erinevatesse ainetundidesse või klassi koostöötundides.

I kooliaste

I kooliastme õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades nii täiskasvanuga kui iseseisvalt peamiselt jalakäija ning autos ja ühistranspordis (sh rongis) kaassõitjana.

I kooliastme õpilane:

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur, käe- ja põlvekaitsmed) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades.
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest, ning peab ohutut käitumist oluliseks.
- käitub ohutult arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega/ keskkonnast tulenevate ohtudega, vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks.
- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades.

- kaardistab liiklusohhtlikud kohad ja kavandab liikumisviisi arvestades enda ohutu koolitee.
- on teadlik enda ja oma pere liiklemise harjumustest, eesti ja erinevate riikide liikluskultuuri olemusest ja liiklusohutuse tasemest.

I kooliastme liikluskasvatuse temaatika

- Tähelepanelikkus, sõbralik suhtlemine teiste liiklejatega, veendumine teeületuse ohutuses nii jalakäija kui ka jalgratturina.
- Pimedaja ohud: piiratud nähtavus, must jää, sügisesed tingimused vahelduvad talvistega.
- Libeduse ja lumerohkusega kaasnevad ohud teeületusel.
- Kuidas märgata ja arvestada teiste liiklejatega? Liikluses tähendab tere silmsidet, aitäh aga käeviibet ja peanoogutust.
- Turvavöö korrektne kinnitamine nii ees- kui tagaistmel. Peatoe õige asendi olulisus.
- Ohud nutiseadmete ja kõrvaklappide kasutamisel jalakäija ja jalgratturina. Julgus autos kaassõitjana oma ohutusele kaasa aidata – märkamine, sekkumine.
- Sõidukorras ratas on tervislik sõiduvahend. Sõiduosavuse arendamine, liiklusreeglite ülekordamine.
- Ohud ja reeglid õppekäikudel ja -ekskursioonidel. Riskeeriv käitumine tänaval: jooksmine, tõuklemine, joove, ohtlikud teeületamismängud. Grupi mõju, oskus öelda ei, kodanikujulgus, sekkumine.

II kooliaste

II kooliastme õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades enamasti iseseisvalt peamiselt jalakäija ja jalgratturina ning autos ja ühistranspordis (sh rongis) kaassõitjana.

II kooliastme õpilane

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur, käe- ja põlvekaitsmed) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades.
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest, ning peab ohutut käitumist oluliseks.
- käitub ohutult arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega/keskkonnast tulenevate

ohtudega, vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks.

- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades.

II kooliastme liikluskasvatuse temaatika

- Ohutuse tagamine liikluses nii jalakäijana kui jalgratturina. Liiklusviisakus.
- Enda nähtavaks tegemine nii jalakäija (helkur, erksavärvilised riided) kui ka ratturina (riietus, käemärguanded, rattatuled ja -helkurid). Pimeda aja ohud.
- Libeduse ja lumerohkusega kaasnevad ohud teeületusel, piiratud nähtavus.
- Turvavöö võib päästa elu.
- Ohud nutiseadmete ja kõrvaklappide kasutamisel jalakäija ja jalgratturina.
- Õpilaste ja nende vanemate liikluskäitumuslikud harjumused.
- Liiklusreeglite ülekordamine. Sõidukorras jalgratas. Pisimopeedi ja mopeediga liikluses.
- Ohud ja reeglid õppekäikudel ja -ekskursioonidel. Riskeeriv käitumine tänaval. Grupi mõju, oskus öelda ei, kodanikujulgus, sekkumine.

III kooliaste

III kooliastme õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades peamiselt jalakäija, jalgratturi ja pisimopeedi juhina ning autos ja ühistranspordis (sh rongis) ning ka noorte seltskonnas kaassõitjana.

III kooliastme õpilane

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades;
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest, ning peab ohutut käitumist oluliseks;
- käitub ohutult arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega/keskkonnast tulenevate ohtudega (liiklemine märjal, lumisel ja libedal teel ning valge ja pimeda ajal), vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks;
- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes (nt jalakäia, jalgrattur, pisimopeedi- ja sõiduki juht, kaassõitja autos ja ühistranspordis) ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades;

- kaardistab liiklusohhtlikud kohad ja kavandab liikumisviisi arvestades enda ohutu koolitee;
- on teadlik enda ja oma pere liiklemise harjumustest, eesti ja erinevate riikide liikluskultuuri olemusest ja liiklusohutuse tasemest.

III kooliastme liikluskasvatuse temaatika:

- Ohutu liiklemine jalgratta, rula, rulluisude, mopeediga; kaitsevahendite kasutamine.
- Ohutus ja liiklusohhtlikud olukorrad kooliteel, koolitee kaardistamine.
- Käitumine ohuolukorras, abi kutsumine 112, kannatanu abistamine.
- Turvaline liiklemine pimedal ajal.
- Turvaline liiklemine autos kaasreisijana.
- Ohutusalsed kampaaniad (helkur, vöotrada, turvavöö, kaitsekiiver).
- Liikluskultuuri olemus teistes riikides ning selle võrdlemine Eesti liiklusohutuse tasemega.
- Eeskuju tähtsus noorematele koolikaaslastele.

8. Läviv teema „Väärtused ja kõlblus”

1. Läviva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
2. Õpilast suunatakse:
 - 2.1. tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
 - 2.2. analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
 - 2.3. arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
 - 2.4. juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
 - 2.5. osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
 - 2.6. reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.
3. **Läviva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine I kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

4. **Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine II kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttestendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

5. **Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus” käsitlemine III kooliastmes**

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadest. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

9. Läbiva teema „Saarlus”

Saarluse teemaga seondub kõik, mis puudutab Saare- ja Muhumaad, seda nii majanduslikust, looduslikust, kultuurilisest, ajaloolisest aspektist.